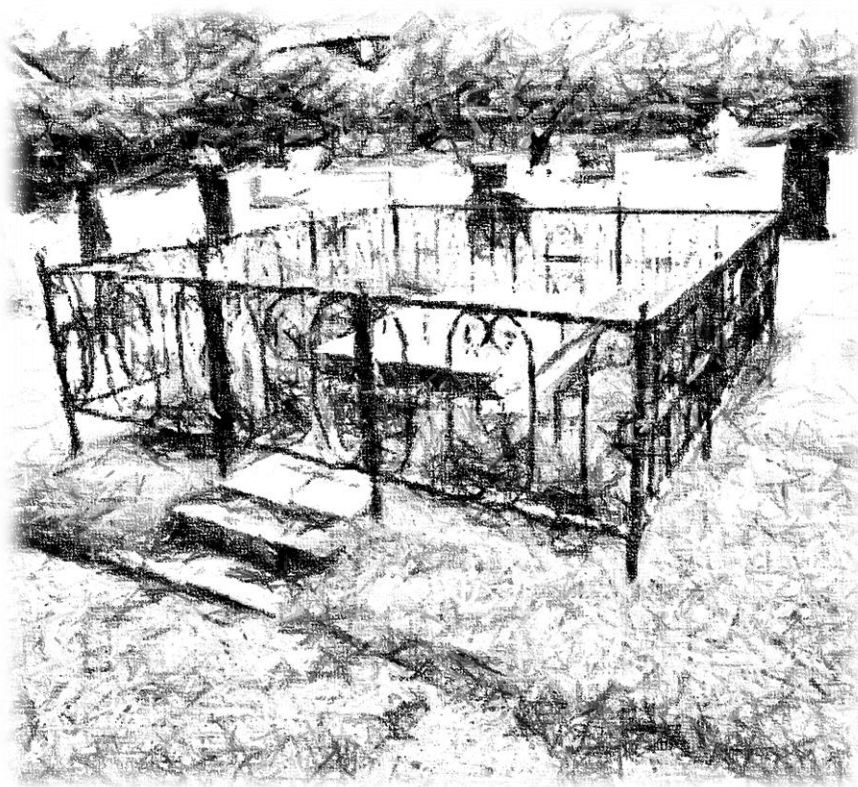

Johan Anton Hammarlöv, f Jonsson

1852-09-19—1924-05-27

Innehållsförteckning

Det finns en grav.....	3
Gravvården	4
Klockstapeln	4
Minneshyllning i Rönö 1952	5
Avlider 1924	6
Anton Hammarlöws Fond 1912.....	7
Donation 1922	8
Kåseri "Vad namn böra.....	10
Svenskt Rimlexikon, Enkelrim 1920.....	11
Svenskt Rimlexikon, Dubbelrim 1924.....	13
Manus och korrektur	13
Tidningsartiklar	15
Vem var Anton Hammarlöw?	19
Egen verksamhet iom tegel- och trävaruhandel 1886	19
Kontor och brädgård Oxtorget 4, annonserar	20

Det finns en grav.....

Fotografi Anna Lindqvist

.....vid den tjärade klockstapeln i Rönö Kyrkogård. En fristående reslig klockstapel som syns vida omkring. När solen går upp i öster faller klockstapelns skugga över graven. Men varefter dagen lider vrider sig skuggan, lämnar graven och i stället bryter solstrålarna fram och gravplatsen får ett inbjudande skimmer.

Gravvården

Gravvården, som är en ensamgrav ligger direkt i anslutning till en grusad gångväg, som delar av de övre kvarteren av kyrkogården. Graven består av två större, grå granitblock och där det övre blocket utgör locket. Den nedre sockeln består av tolv granitdelar, sammanfogade av järnnitar. Gravvården omgärdas av ett svart utsmyckat gjutjärnstaket. På ena kortsidan, vänd mot klockstapeln, finns en liten järngrind. En hammare och en trebladig klöver utgör detaljer på grinden. På järnstaketet syns återkommande tre runda metallformade "mynt".

Hammaren speglar Antons affärsverksamhet. Klövern och "guldmynten" visar resultatet av denna. På övre granitstycket är namnet Hammarlöw, 1924 ingraverat. Observera ingraveringen med versalen W. Det finns ett skäl till detta. Ovanför namnet är en harpa ingraverad; bakgrunden till denna vet jag ej. Kan ha en koppling till timmerman och Davids Harpa.

Klockstapeln

Klockstapeln beskrivs i äldre skrifter "Intet torn är här, utan ringklockorna hänga i en svartmålad klockstapel.". Klockstapeln tillkom troligen omkring 1680-talet. Det finns två klockor, en större med

inskriften "Komne äro vi af Jacobs Hus. Låt oss vandra i Herrans ljus. År 1662" och en mindre klocka med rysk inskrift och den göts troligtvis 1552.

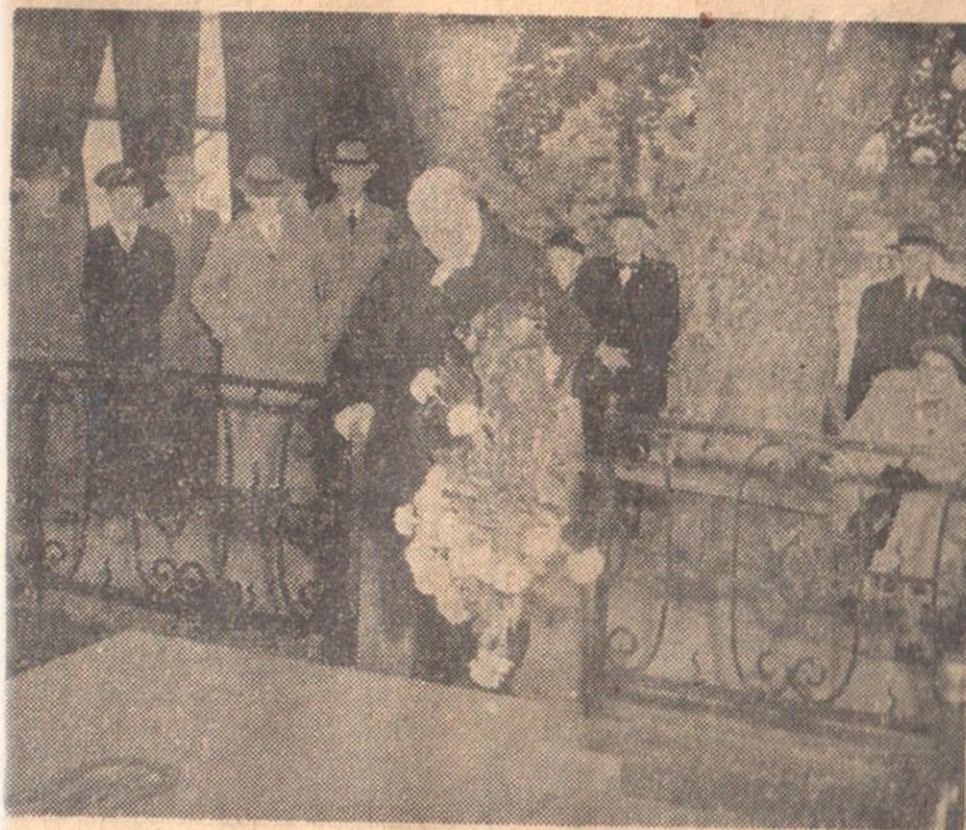
"Med Guds nåd och godhet å Lazari uppståndelse, åt Nikolai och St Katarina, år sjutusendeåttio* efter världens skapelse den första dagen uti juni månad under tsar och storfursten Ivan Vasilievitschs** regering och under de rättrogna tsarsönerna, den rättrogna tsarsonen Ivan och den rättrogna tsarsonen Feodor."

*) 7080=1572 **) Ivan IV av Ryssland 1530–1584, även kallad Ivan den förskräcklige.

Minneshyllning i Rönö 1952

1952-09-18 skriver ÖD "Minneshyllning i Rönö" och under ett suddigt foto finns texten ""Kyrkoherde Claes Setterdahl nedlägger Rönö församlings krans på konsul Hammarlöws grav". Bakom prästen syns ett antal välklädda män i hattar, en man i uniform och två upklädda kvinnor.

Minneshyllning i Rönö

Kyrkoherde Claes Setterdahl nedlägger Rönö församlings krans på konsul Hammarlöws grav (ÖD-foto)

Innan jag berättar vidare, Anton Hammarlöv var inte konsul, däremot hans son Amanuens på Utrikesdepartementet, senare Professor Anton Uno Hammarlöv var konsul av Persien.

Persien.
Generalkonsul.
 Stockholm. **Gjestvang,** Even Christian, KVO2kl, PersLSO1kl, TMO 2kl, OffBulgCfO, RNS:tOO, RPKO, OffFrd'A o. deM agr, f. 53; 98.
Konsuler.
 Stockholm. **Hammarlöv,** Uno Anton, D:r Jur., f. 91; 25.

Avlider 1924

Johan Anton Hammarlöv avled efter längre tids sjukdom i Stockholm 1924-05-27, i en ålder av 71 år. Anton hade innan sin död planerat sin begravning i minsta detalj och bestämt begravningsplats 55-56 i Rönö Kyrkogård.

Redan dagen efter hans bortgång 28/5 1924, var en begravningsannons insatt i Svenska Dagbladet. Jordfästningen av Anton Hammarlöv skedde i Stockholm den 4 juni kl. 3 em. Anton Hammarlövs Fond skänkte en krans, försedd med band i de svenska färgerna och inskriptionen "Ett sista Tack från Hammarlöv Fondens styrelse" och "Ditt minne lever i Din egen stiftelse." Vid kommunalstämman 28 maj 1924 i Rönö socken, meddelade ordf. greve N L Mörner "...församlingens frikostige Donator... som tänkt så mycket på församlingen och i synnerhet de mindre bemedlade... och ett bestående minne inom församlingen."

Anton Hammarlövs stoft fördes 5 juni med Götakanalbåten Åf Visingsö till Kåreholms Säteri och mottogs av Rönös Sockens ordf. Albin Rudén. och övriga medlemmar; styrelsen för Anton Hammarlövs Fond, en stor skara av sockenbefolkningen och Kåreholms anställda.

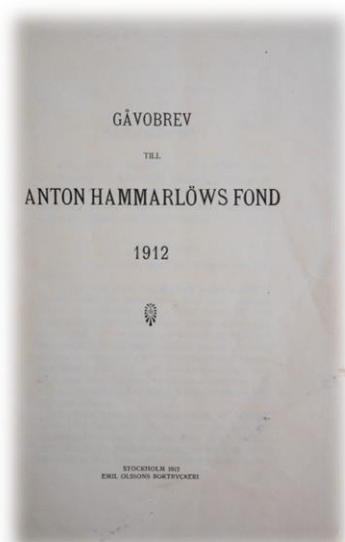

Ekkistan med Anton Hammarlöw fördes till kyrkogården av h stdragen fyrhjulig vagn. Utanför kyrkgrinden lyftes ekkistan av och bars in av sex karlar fram till graven och l t kistan långsamt sänkas ned i graven. Klockan var då 2:30 em.

Anton Hammarlöws Fond 1912

Anton Hammarlöws Fond (AHF) instiftades 1912. Anton var då 60  r och på sin bem rkelsedag, skänkte 10 000 kr till fonden. I gåvobrevet står skrivet: "Till R n s församling, Linköpings L n, överlämnar undertecknad härmed såsom sin gåva 10,000 kr, att tillhöra församlingen under namn av Anton Hammarlöws fond samt med följande villkor och bestämmelser". I g vobrevets paragraf 2 och 3 beskriver Anton hur medlen i fonden skall användas. "Till f rm n för församlingens tillhöriga fattiga och behövande personer av alla stånd och åldrar anslås *minst h lvten av räntan*, till förbättring och uppsnyggnig av deras bostäder, sjuk, läkare- och  lderdomshj lp, fria bad (om sådana finnes), beklädnad, föda eller andra nödvändiga behovs tillgodoseende; stundom måhända bättre givet in natura  n i penningar. Och skall detta understöd utgå så länge fattiga finnas som kunna det behöva."

AFTONBLADET Lördagen den 21 September 1912

Gåva. Grosshandlaren Anton Hammarlöw i Stockholm, bördig från Rönö i Östergötland, har på sin 60-årsdag den 19 dennes till nämnda församling såsom gåva överlämnat 10,000 kr. att tillhöra församlingen under namn av "Anton Hammarlöws fond". R ntan skall användas dels till f rm n för fattiga i socknen och dels för andra närmare angivna ändamål.

På kortsidan av hans grav, mot grinden, finns ingraverat:

- HUR JAG ÄN I VÄRLDEN VANKAR
- GIVE LYCKAN ALLT JAG VILL
- HJÄRTATS LJUVA BÄSTA TANKAR
- HÖRA DOCK MIN HEMBYGD TILL

I AHF tredje styrelsemöte "Protokoll fört vid styrelsesammanträde för Anton Hammarlöfs fond i Kommunarrummet 12 dec 1912.", delades de första bidragen ut. Totalt delades ut 820 kr, som motsvarar ca 40 000 kr dagens värde. Första bidrag, 10 kr delades ut till Anders Brottom, Klockarstaden.

Donation 1922

När Anton fyllde 70 år, 1922 skänkte han 20 000 kr till fonden. Omräknat i dagens värde är det ca 890 000 kr. Vid 100-årsfirandet 1952 kallade kyrkoherden Setterdahl" konsul Hammarlöv för församlingens näst störste donator. Den störste var pfalzgreven Johan Casimir som byggde och donerade kyrkan år 1642. Det var emellertid ej endast för pengarna kyrkoherden nu ville tacka utan även för 47 000 kr som inlutit i räntor, vilket varit till ovärderlig välsignelse för församlingen under gångna åren".

DAGENS NYHETER Tisdagen den 27 Juni 1922

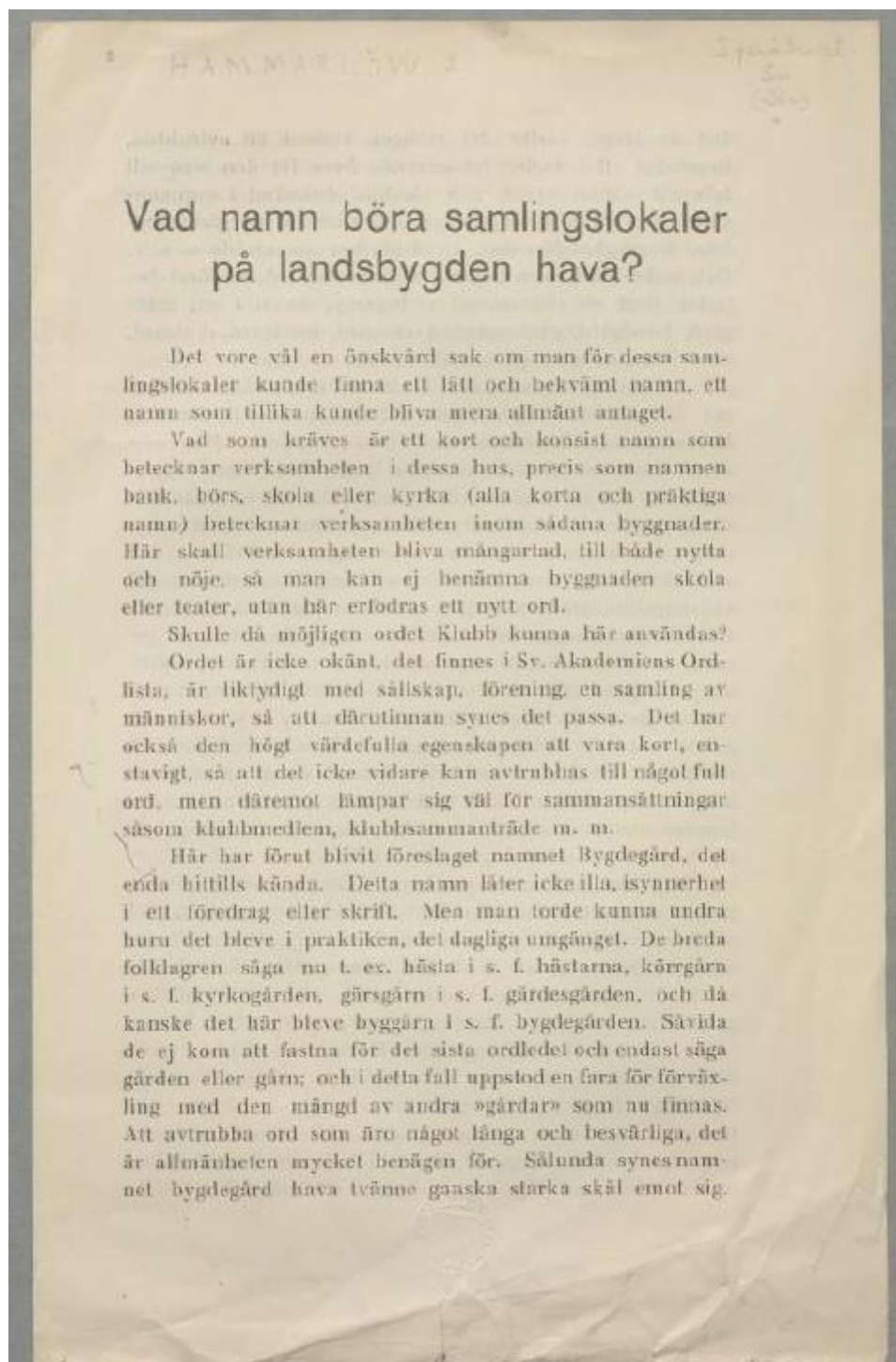
Stor donation till Rönö kommun.

SÖDERKÖPING, söndag.

T.T. Grosshandlare Anton Hammarlöw i Stockholm har i anledning av sin 70-årsdag donerat 20,000 kr. till Rönö kommun i Östergötland. Avkastningen skall årligen utdelas till mindre bemedlade inom kommunen. Tidigare har hr Hammarlöw donerat 10,000 kr. för samma ändamål.

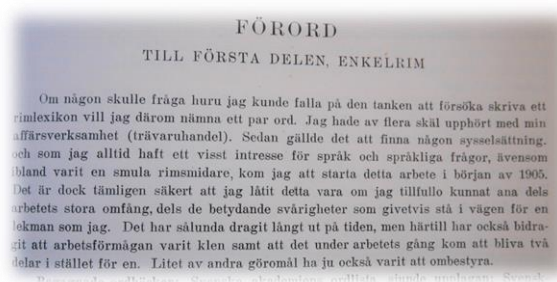
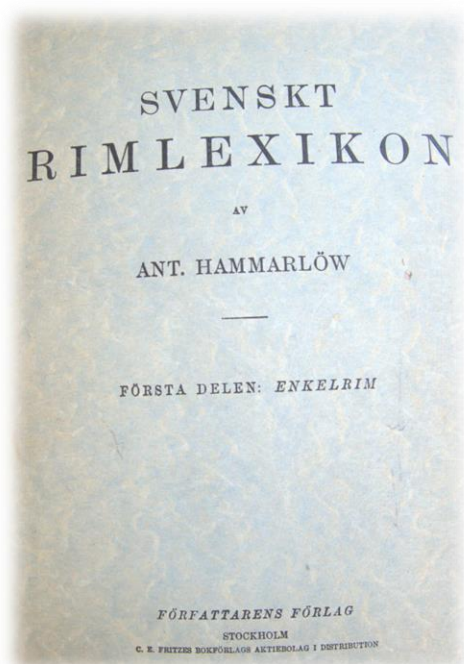
Kåseri "Vad namn böra...

Åren 1919–1924 är Anton i sin litterära period. Kåseriet **"Vad namn böra församlingslokaler på landsbygden hava"** skrevs 1919. En tänkvärd betraktelse vilket namn vi sätta eller hitta för vår bygdegård. Inledningen lyder: "Det vore väl en önskvärd sak om man för dessa samlingslokaler kunde finna ett lätt och bekvämt namn, ett namn som tillika kunde bli mera allmän antaget."

Svenskt Rimlexikon, Enkelrim 1920

Åren 1905–1919 arbetar Anton fram sitt ”Svenskt Rimlexikon Enkelrim”, som innehåller 150 000 rimord. Han ger ut boken på eget förlag 1920. Den blir inte någon större succé. Han marknadsförde boken i flera större tidningar och inför julen 1920 annonserades i DN, SvD och Aftonbladet som ”den finaste julgåvan”.

Efter att Anton erbjudits sig att skänka 500 ex till Ecklesiastikdepartementet, för fördela dessa vid stadens läroverk. Började boken diskuteras på kultursidorna och när Svenska Akademin anser ”det av Hammarlöv utarbetade rimlexikonet, som för någon tid sedan utkom i bokhandeln, bör kunna bli nytta för den svenska språkforskningen och tillstyrker att staten mottager författarens anbud av 500 exemplar, för att tillställas biblioteken”. 1921 omarbetades boken.

I DN:s ”Namn å Nytt” 1921 skrivs en vers under signaturen Jesajas, om Hammarlöv, och döper om Anton till ”Hammarspik”. Han var framgångsrik grosshandlare i byggvaror, mellan åren 1884–1900 och skrapade ihop en förmögenhet på ca 40 miljoner kr i dagens värde. Inte förrän 1973 tas hans företag ANT: HAMMARLÖW ur Handelsregistret.

"O, Hammarlöv, o,
Hammarispik
nu vill jag dig förtälja
att skrivs det för en
skaldpublik,
så får man intet sälja.
Ditt lexikon du bortskänkt
har
I flera hundra exemplar.

O, Hammarlöv, du är för
snäll
som ger en sådan gåva.
Det gjorde inte herr
Leksell***)
På sin tid, vill jag lova.
Men boken är ju också dyr,
Så kanske därför köparn flyr.

***) Herr Leksell gav 1907
"Svensk Rimlexikon" som
innehåll 55 000 rimord.

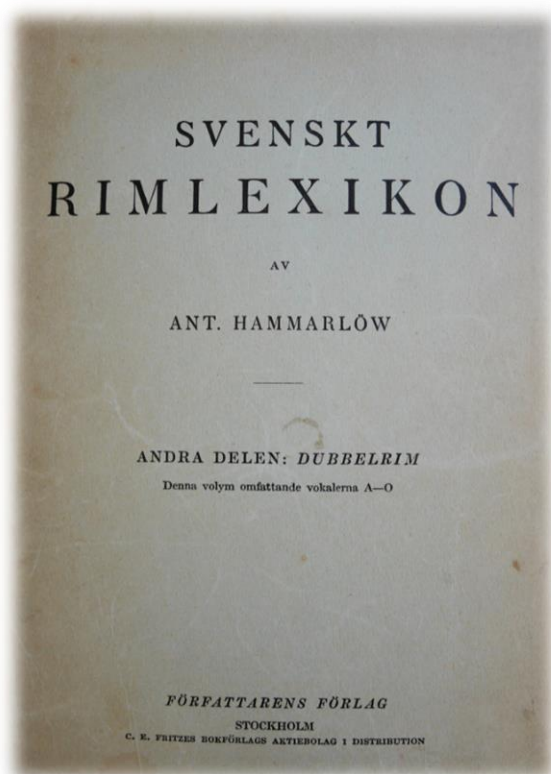
Hav tack likväl o,
Hammarispik
Förr all din goda vilja
Och alla rim på pik och
skrik
Bresilja och persilja.
I eternas bad av dina rim
min gamla häst har lärt sig
sim."

Jesajas

Svenskt Rimlexikon, Dubbelrim 1924

Anton drabbades av cancer och under sina sista år arbetade oförtrutet för att färdigställa sin nästa bok "Svenskt Dubbelrim". Den gavs ut samma år som han avlider, 1924.

I förordet till andra delen "Dubbelrim" inleder Anton: "Rim av sammansatta ord förekomma såsom väl naturligt är mycket sällan hos våra skalder. De äro kända, men komma till synes endast som en raritet en och annan gång". Avslutningsvis skriver han i förordet "Då jag nu icke förmår mera, måste det som tryckes, utgörande hälften av dubbelrimmen, bliva det sista direkt från mig. Stockholm i april 1924." Dubbelrimmen går fram till bokstaven O.

Dalins ordbok över svenska språket (ehuru nu i mycket föråldrad) varit mig till stor nytta. Av än större värde skulle det hava varit, ifall Olof Östergrens stora Nysvensk ordbok hade förelegat färdig.

Enligt resultatet av de efterforskningar jag sökt göra om denna sak, läser denna samling av dubbelrim vara den första som någonstades blivit tryckt.

Såsom synes innehåller föreliggande volym en samling dubbelrim endast för vokaler A till och med O. Det förhåller sig så, att det manuskript av dubbelrim, varom jag skrev i förordet till Första delen, sedermera av mig syntes ej äga den fullständighet det dock borde hava, varför jag våren 1921 företog en omarbetning och tillökning, vilken för ovannämnda vokaler alltsedan dess pågått. Då jag nu icke förmår mera, måste det som nu tryckes, utgörande precis hälften av dubbelrimmen, bliva det sista direkt från mig. Det manuskript för vokaler U — Ö, som sålunda ligger kvar, kan jag vara villig att på ett eller annat villkor överlåta för överarbetning till någon språkman eller författare som händelsevis kunde vara intresserad av att dubbelrimmen i sin helhet bleve utgivna.

Stockholm i april 1924.

ANT. HAMMARLÖW

I sin bouppteckning efterlämnar han 1 928 exemplar av Svenskt Rimlexikon, till ett värde av 964 kr.

Diverse Böcker		
Hammarlöv: Svenskt rimlexikon, 1928 ex.	964	
Diverse böcker	55	1.019

Manus och korrektur

1964 mottag Uppsala universitetsbibliotek, av anonym givare, manuset och korrekturen för böckerna Svenskt Rimlexikon.

Anton Hammarlöv: Manus och korrektur till Svenskt rimlexikon

 (Arkiv)

Arkivbildare	Saknas
Alternativ titel	Anton Hammarlöv: Manus och korrektur till Svenskt rimlexikon
Format	Icke digitalt
Arkivinstitution	Uppsala universitetsbibliotek Carolina Rediviva, Dag Hammarskjölds väg 1 Box 510 SE 751 20 Uppsala
Signum	NC783

Tidningsartiklar

Rimlexikonerna har med jämna mellanrum dykt i media. I Aftonbladet 1969 skriver författaren Karl Vennberg "Vem var Anton Hammarlöw Kuf? Lärd? Dubbelrims siste anhängare." "Det räcker inte med att Anton Hammarlöw gjorde ett mycket gott jobb. Att de vanliga uppslagsverken lämnar oss i sticket, när vi letar efter uppgifter om honom." "Anton Hammarlöw måste ha varit en personlighet."

DEN SOM IBLAND — av ren otidsenlighet, eller av svaghet för Ragnar Oldberg — fördriver en stund med En bok om rim, kanske stöter på namnet Anton Hammarlöw. Oldberg nämner honom på fem ställen. Vi får veta att han var trävaruhandlare och författare till ett rimlexikon i två delar. Detta rimlexikon påstås i varje fall vara bättre än det första på vårt språk, författat av en viss J J Flodin. Men Olåbergs motivering försvagas av tillägget: "hans är åtminstone roligt".

NU INBILLAR SIG kanske någon, helt förhastat, att frågan om vem Anton Hammarlöw var kan besvaras med att han, fastän trävaruhandlare i stället för konditor, var de svenska rimlexikonens Ofvandal. Så enkelt är det inte. Del II av hans lexikon är i huvudsak en komisk kuriositet, fast av ett format som nästan måste ha knäckt sin man. Men del I är med alla bisarra inslag ett gediget arbete, som Einar Odhner har all anledning att ta upp i litteraturförteckningen till sitt moderna rimlexikon.

Anton Hammarlöv måste ha varit en personlighet. Den författare som presenterar sig själv i förordet till första delen gör sig i varje fall inte till:

"OM NAGON SKULLE fråga huru jag kunde falla på den tanken att försöka skriva ett rimlexikon vill jag därom nämna ett par ord. Jag hade av flera skäl upphört med min affärsverksamhet (trävaruhandel). Sedan gällde det att finna någon sysselsättning, och som jag alltid haft ett visst intresse för språk och språkliga frågor, ävensom ibland varit en smula rimsmidare, kom jag att starta detta arbete i början av 1905."

Att Anton Hammarlöv var en originell och oförstådd personlighet ter sig ganska klart. Man tycker sig få ytterligare belägg för det, när man studerar hans urval. Det måste finnas starka skäl att, som han påpekar i förordet, uppta tankelag men inte ockerlag, levnadssätt men inte predikosätt. Och nog är det väl en trävaruhandlars kärva realism som kommer honom att förteckna statsbidrag och hostanfall men utesluta poetiska ord som purpurdröm, smaragdestranden o d.

Gunnar Larsson skriver i Aftonbladet 5 december 1942 om böcker i rimsnickeriets konst och recenserar flera böcker och avslutningsvis i sin artikel kommer in på Anton Hammarlövs Rimlexikon.

"Det verkliga storverket i denna genre har emellertid utträttats av en lekman. 1920 utkom första delen av Anton Hammarlövs "Svenskt Rimlexikon", vilken senare följts av lika diger andra del."

Det är nämligen inte småsaker den hedervärde virkeshandlaren förutsett att den lille huspoeten skulle kunna komma i förlägenhet om. Samtidigt som han ständigt bevarar en viss nykter sans inför plattityder ("sådana ord som *purpurdröm* och *smaragdestranden*", säger han i sin mycket läsvärda inledning, "har jag ansett mig icke alls böra reflektera på"), tycks han ibland ha gripits av någon sorts rabiatskombinationslidelse och skrivit ned långa rader av de mest sagolika ordmonstra.

För den orientaliskt inriktade är det som upplagt att skriva en "double ballade" med genomlöpande rim på den ramsa som pryder första sidan i i del I. Vad sägs om
Scha, kiblah, nullah, mullah racha,
salah, selah, eloah, kabbalah, pa-
discha.

I Aftonbladets bilaga Söndagsbladet 1984-10-21 recenseras faksimilutgåva av Ant. Hammarlövs Rimlexikon I och II, av förlaget Prisma. En andra tryckning kommer 1990

Vad rimmar på "klisterburk"?

**Du som sitter i din författar-
lya och våndas och svettas
över ett rim på damrege-
ring, hav tröst.**

**Hammarlöws Rimlexikon
från Prisma ger dig hjälp och
tröst. Rimordet är förstås
amalgamlegering.**

Så var det löst.

Och det var bara ett exempel på
hur poeter som fortfarande använ-
der rim ska lösa sina problem.

"Ge mig nu bara ett rimord på
sol, när jag redan har använt viol
och fiol", skriver Nils Ferlin.

Hammarlöv spär på med
mongol, kreol, triol, pistol, basfiol,
kapriol, karneol, karriol, stanniol,
vitriol, kjol, stol och pol.

Hade du läst din Hammarlöv,
Nils, hade du sluppit sitta på natten

och svettas över din smäktande
vals.

De julklappsrimmare som inte
vet att "jesuitlist" rimmar med "ap-
tititbrist" är bara att beklaga.

Eller "klisterburk" som rimmar
med "bister turk".

Ska vi ta några exempel till som
kan vara behjälpliga nu till jul:

Flickjägerikänd - lurendrejeri-
gränd.

Svinslakt - baldakinprakt.

Avgud - slavhud.

Gravkummel - kravmummel.

Levesätt - greveätt.

Kaminlagare - kaninlagare.

Killekort - gorillekort.

Isdricka - markisficka.

Honmygga - pontonbrygga.

Koskvätt - Örebrosträtt.

Aldrig anade du att man kunde
rimma så. Så sätt i gång.

Lasse Hallgren

I SVD 10 april 1996 skriver Gunnar Lonaeus. "Det verkliga storverket bland rimlexikon".

Det verkliga storverket bland rimlexikon

● Einar Odhners "Svenskt rimlexikon" låg i travar på årets realisationspallar och föreföll röna god efterfrågan. Vad ligger bakom detta sug efter verktyg för rimsmidets konst, decennier sedan rimmet uttrangerats från kritikerkorrekt poesi? Jul-

KÄRA LEXIKON

klappsverserna har sina behov, bröllopstelegrammen sina. Al-lehanda sällskapsordnar odlar fortfarande en verskonst för in-bördes glorifikationer eller underhållning. Folk ägnar sig helt enkelt åt att skriva rimmad vers som hobby – notera intresset för limericken.

Påverkad av den tyske vers-teoritikern Martin Opitz gav den svenske prästen Andreas Arvidi 1651 ut ett litet häfte be-titlat *Manuductio ad poësin suc-canam, thet är en kort handled-ning til thet svenske poeterij, verss- eller rym-konsten*. Häre ingår även en förteckning på

lämpliga rimord; Arvidis lilla häfte kan alltså ses som det första svenska rimlexikonet. Det kom att få många efterföljare. Tydligt tillkommet för att tjäna den galanta tidsålderns tillfällighetspoeter är Christian Manderströms 1779 utkomna försök i branschen. Manderström som var hovmarskalk blev ganska ut-skrattad för sitt rimlexikon men anses ha gjort forskningen vis-sa tjänster genom det språkma-terial han sammanställit.

År 1907 utkom folkskole-inspektören L J Leksells om-plockning av SAOL som fyllde något modernare krav på versifikatorisk nödhjälp. Men det verkliga storverket i genren har gjorts av en lekman. År 1920 ut-kom första delen av Anton Hammarlöws "Svenskt rimlexi-kon" och följdes efter några år av en lika digor andra del. Totalt upptas 150 000 rim, vilket ju får sägas täcka mera närliggande behov.

Hammarlöv var trävaru-

handlare och kom först på gam-la dar att ägna sig sin *lexiko-grafdat* (ordet är hans eget och upptas som enda rim på *seraf-mat*). Man har svårt att tänka sig att en låt vara rik fantasi i näm-nvärd grad skulle kunna näras och stimuleras av ett långt liv med tumstock och kuberarta-bell, men man häpnar över vad detta sällsamt livaktiga pensio-närsintellekt lyckats åstadkom-ma, i synnerhet i andra bandet som omfattar sammansatta rim.

VAD ÄR DET då för glosor som Hammarlöv föreställt sig att den lille huspoeten skulle kunna komma i förlägenhet om? Han behåller en nykter distans till romantikens blomsterspråk

"sådana ord som *purpuröröm* och *smaragde-stranden* har jag ansett mig inte alls böra reflek-tera på", säger han i sin läs-värda inledning. Hans jordnära am-bitioner markeras exempelvis av ett ord som *radsåningsmaskin*, det rimmas lätt som en plätt med

ambassadväningskamin. I sin klarsyn har Hammarlöv förut-sett behovet av rim på *portvak-tarstuga* och levererar den kling-ande glosan *lorifraktarfluga*. Intet mänskligt är honom fram-mande; han blandar *dagdriveri-nympfer* och *okyskhetsslynor* med en himlande *renhetsklerk* – i sistnämnda fallet inskränker sig tyvärr rimmöjligheterna till (*bengetssärk*).

Man kan plocka ur högen av rim på ord som *lammanrätt-ningsved*, *galgsnickare* och *ka-tedernäggnings* om ens *versifi-katorsglöd* skulle vara i utslock-nande. Märkligt nog har Ham-marlöv dock inte uppmärk-sammat den svenska litteratu-rens kanske främsta rimmär-brogd Falstaff, Fakirs rim på *ångtröskverk*, nämligen *tång-fnöskvärk*, enligt Fakiren "en oärle förfärdigad av tång och fnöske". Men inte ens en rim-turse som Hammarlöv kan ju vara fullkomlig.

GUNNAR LONEUS

Vem var Anton Hammarlöv?

Vem var Anton Hammarlöv? Han föddes som Johan Anton Jonsson f 1852-09-19 i Häradshammar på Vikbolandet, på gården Häradshammar 1 eller som den kallades Uppgården. Föräldrarna Jonas Olofsson och Johanna Jonsdotter-Olofsson ägde halva gården och släkten hade varit delägare i flera generationer. De hade fem barn. 1865 flyttar familjen till gården Tångtorp i Rönö. Som 16-åring flyttar Anton till Norrköping och tar arbete som fakt.arb och senare som bokhållare. Anton har ingen utbildning inom området. Han är mycket ambitiös och lätt för att lära sig nya saker. Han kunde läsa, skriva och räkna vid 6 års ålder. 1876 flyttar han Eskilstuna och börjar som kassör på Munktells Mekaniska Verkstads AB. Nu börjar han kalla sig Hammarlöf, senare byter f mot w. Skaffar sig kunskaper i internredovisning, kalkylering och kubering. Flyttar till Stockholm 1883 och börjar som kassör på Firman Willie Duncan, som sysslar med försäljning av diverse byggvaror. Går in som delägare i firman.

- 17 -

Willie Duncan & C:o,
Kontor: 63 B Slussplan.

Försäljning från lager af alla sorters
Byggnadsmaterialier,
såsom
Tegel, Mur-, Puts-
och
Tegelbrukssand
från Säbyholm och Löten.

Byggnadssmiden
från Eskilstuna förnämsta fabrikanter.
Plank och Bräder.
Bogsringar verkställas med Ångbåt och Prämar.

Ombud för försäljningar af Kungshatts Bruks tillverkning
af Tegel och Benmjöl.

Willie Duncan & C:o.
Telegrafadress: *Duncan, Stockholm.*

Egen verksamhet inom tegel- och trävaruhandel 1886

Under de kommande åren arbetar Anton upp ett stort kontaktnät i bygg och skogsnäringen. 1886 framgår det i Stockholms adresskalender att han har verksamhet inom tegel- och trävaruhandel på Målaregatan 6. Trävaruhandeln flyttas ganska omgående då Anton hittar lämplig mark för sin brädgård och hus till kontor vid Oxtorget 4, som är det lilla huset med en halvöppen port. Anton bor kvar på Målaregatan 6.

Kontor och brädgård Oxtorget 4, annonserar

Anton använder annonsering dels för inköp av byggnadsmaterial och direkt sälja det. Detta mönster återkommer, under den korta tid som driver sin verksamhet inom byggbranschen. Under startåret 1886 hade han 40 annonser ute och toppåret 1888 130 annonser.

<p>I Vestmanlands Läns Tidning 1886 annonseras efter "Bjelkar och Sparrar"</p>	
<p>Samma år 1886 annonseras om försäljning av ett större parti Sparrar</p>	
<p>Under 1887 ökar Anton sortimentet med att även sälja järnbalkar, vilket framgår i Stockholms Adresskalender.</p>	

I juli månad 1887 finns flera annonser i de största tidningar, DN, SvD och Aftonbladet m.fl om "Gammal Räls, tre groflekar i lager till billigaste pris hos Ant. Hammarlöv.

KARLSBORGST LAMMIS MÖRNINGEN SJÖROTHEDEN.
Hyfladt Golfträ och Bräder,
Gammal Räls, tre groflekar,
i lager till billigaste pris hos
Ant. Hammarlöv,
Telefon 71 98. 35 Gamla Kungsholmsbrogatan.

Gamla Kungsholmsbrogatan 45 och 43 österut mot Östra Järnvägsgatan. Nuv. kv. Terminalen

Kungsholmsbrogatan 45

Kungsholmsbrogatan 43

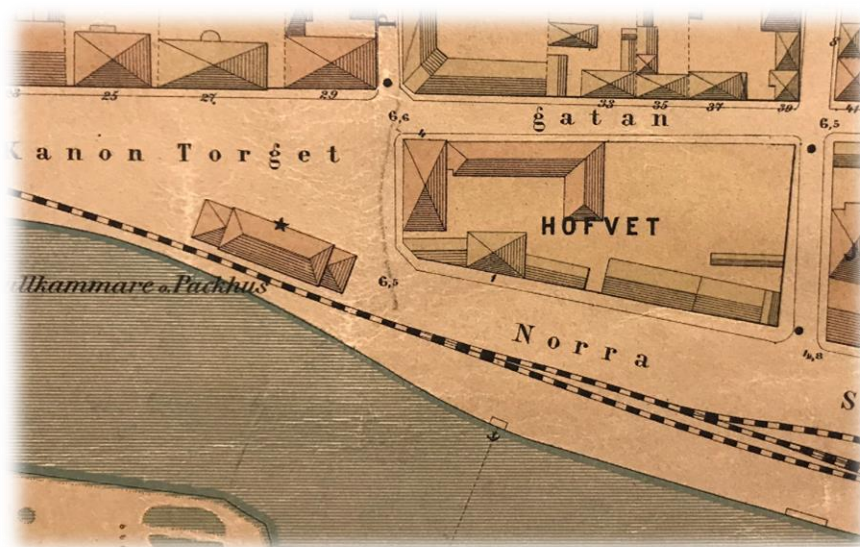
Kungsholmsbrogatan 43

1888-01-20 i Post- o Inrikes Tidningar kungöres i handelsregistret, Stockholm "No 114. Johan Anton Hammarlöw att under firma **Ant. Hammarlöw** fortfarande idka grosshandels- och agenturaffärer:", STOCKHOLM Anton har startat sitt företag Bli aktiv i flera intresseföreningar, i Frisinnade landsföreningen som var en liberal partiorganisation, Leverantörsföreningarnas förbund, Stockholms Trävaruhandelsförening.

Anton gifter sig 1891 med Sofia Karolina Ljunggren , och får sonen Anton Uno samma år. De flyttar 1893 till Norrköping och Anton registrerar firma Ant. Hammarlöw i Norrköping och "ämnar idka handel". Pigan Maria Nilsdotter, från Tryserum flyttar med för att ta hand om Uno. Kontoret finns på N Strömmsgatan 2 och brädgården på N Promenaden 33. Innan registrering av sin firma, började Anton annonsera i Norrköpings tidningar 1893-05-10.

Deras bostad låg kvarteret Hofvet som ligger vid Kanontorget. Kvarteret är idag rivet; kvar är Tullhuset. Även här annonseras det, bara i Norrköpings Tidningar var det införda 35 annonser och 1894 10 annonser.

Kanontorget syns i slutändan på N Strömsgatan och huset rakt fram är västra huset i kvarteret Hofvet, där familjen bodde under sin korta vistelse i Norrköping.

Affärerna i Norrköping gick ej så lysande och redan 1893 registrerade Anton en ny firma Ant. Hammarlöw Räkenskapsbyrå, Döbelnsgatan 1B, 2tr i Stockholm. Firman utförde "...alla slags uppdrag, som röra upprättandet af tabeller, tabellariska, översigter och diagrammer...".

Familjen flyttade tillbaka till Stockholm 1886 och Anton startade verksamheten Ant. Hammarlöw Tegel- o. trävaruhandel, i hörnet Brahegatan 26 och Kommendörsgatan 7, 2a våningen, med tel.nr. 7908. Pigan Maria Nilsdotter flyttar med. 1897 får Anton fart på affärerna igen och flyttar sin brädgård till Engelbrektsg 27a och kontoret Engelbrektsg 31B.

Kallar sig först handlare men byter senare till grosshandlare Förutom att han blir framgångsrik med sitt företag blir han också framgångsrik inom fastighetsbranschen.

1898 separerar Sofia Karolina och Anton. Sonen bor kvar hos Anton. Sofia bor kvar i lägenheten och Anton. Uno och pigan Maria Nilsson flyttar till Engelbrektsgränd. När Uno skall börja skolan, söker Anton tillstånd att Uno skall få studera de första åren i hemmet, vilket godkändes. Efter Uno avslutat folkskolan började han på Palmgrenska Samskolan och bl.a läste tyska. 1908 åkte Uno och pappan till Berlin. En händelse som Uno nämnde från resa är besöket på Lagergrens Konditori och kafé, Schlossplatz 3 Berlin. Det tyska språket kommer få stor betydelse för Uno i framtiden.

Konditoriet ligger till vänster om spårvagnen, som syns till högra nedre hörnet.

Han tar studenten 1910 och examen på Handelshögskolan 1912. 1915 kansliexamen vid Stockholms Högskolas Stats- och Rättsvetenskapliga Fakultet.

Köpte fastigheter på de mest exklusiva adresserna på Östermalm. juni 1917 fanns ett upprop från 191 män inom Stockholms och dess närmaste omgivning. om kvinnlig rösträtt i DN. " ...Äro Sveriges kvinnor mindre politiskt mogna än Norges, Danmarks, Finlands, Englands, Amerikas och Rysslands?". och efterlämnade ett stort arv av värdepapper och tre fastigheter till sin son.

